

DE SCHILDERS VAN OUD-KNOKKE

Het doel van dit hoofdstuk is... een kort overzicht te geven van enkele schilders die op het einde der vorige eeuw Knokke ontdekten in al zijn pracht van landelijk dorp, omgeven door het duinenlandschap.

Velen onder u vragen zich waarschijnlijk af tot welk genre van de schilderkunst deze mensen behoren.

Het impressionisme is ontstaan in Frankrijk rond 1872 door een schilderij van Monet: "Impression soleil levant".

Een korte definitie van deze kunstrichting: de kunstenaar ziet de natuur en de voorwerpen en ondergaat een lichtindruk. Het werd een experimenteren met licht en kleuren. Enkele grote namen uit deze periode zijn: Monet, Manet, Degas, Sisley, Renoir... en Camille Pissaro (zie verder).

Als reactie tegen het impressionisme ontstond het neo-impressionisme. Er kwam een naturalistische vernieuwing in deze schilderkunst. Enkele namen: Stobbaerts, Artan, Verwee, Courtens, De Greef en Van Rysselberghe.

Was het Verwee of Van Rysselberghe die Knokke ontdekte?

De verbinding met het binnenland via het spoor stopte te Heist. De toeristen waren in de mogelijkheid om per ezel, langs het strand, de vuurtoren van Knokke te bereiken waar men in een aanpalend gebouwtje een verfrissing kon nemen.

ALFRED VERWEE (1838-1895) is enigszins de bekendste onder de ontdekkers van ons toenmalige dorp. Hij bezong in zijn breedgeborstelde doeken van stevige structuur het episch leven van koeien, stieren en hengsten in de vlaamse polders bij de zee.

Rond 1883 stichtte Edmond Picard de kring Les XX. Waarschijnlijk werd Verwee goed ontvangen te Brussel... een nieuw schildersoord was geboren.

Verwee verbleef een tijd in de franse hoofdstad waar hij relaties had met Rousseau, Manet, ... Hij verbleef ook te Londen met zijn familie.

Volgens het gezegde van de kritiek uit die tijd verklaarde men: "een temperament van een werkelijk kunstenaar die het realisme bekoort". Hij schilderde in de vlaamse weiden, aan de boorden van de Schelde en in de Knokse duinen. (3)

PAUL PARMENTIER (1854-1902) was een leerling van Verwee. Hij was een belangrijk figuur voor de opkomende badstad. In 1891 werd door zijn toedoen "Knocke Attractions" gesticht die bestond uit een groep schilders met als doel het toerisme in de badstad te bevorderen. Hij was zelfs enkele jaren schepen der gemeente. Men kan tevens zeggen dat hij één der prachtigste doeken heeft geschilderd van Oud-Knokke, namelijk "Buurt rond de kerk", thans prijkend in de raadzaal van het stadhuis te Knokke. Hij maakte ook talrijke foto's van Knokke en was zelfs de uitvinder van een soort objectiefluit.

THEODORE VAN RYSSELBERGHE (1862-1926), minder bekend, verbleef ook een lange tijd te Knokke. Hij liet er het "Duivekot" ombouwen tot villa. Spijtig genoeg werd dit oud gebouw afgebroken (1956) net zoals ze de eerste villa van de Lippenslaan "Fleur de dunes" (Verwee hebben laten omvormen tot garage. Hoeveel historische gebouwen zullen nog afgebroken worden?

Theo van Rysselberghe was een goede vriend van Emile Verhaeren die als litterair figuur een eerste plaats bekleedt.

Het marineschilderen luidde een nieuw tijdperk in. Het was Louis ARTAN (1837-1900) die er de toekomst van bepaalde. Het grandioze element, het mysterieuze, het meest intieme en primitieve...de zee. Vóór 1880 schilderde Artan de wanden der villa's te Blankenberge. In 1882 woonde hij in De Panne en later in een houten paviljoentje aan de Heistse sluisen.(3) Tijdens zijn verblijf in Frankrijk maakte hij kennis met Courbet en Corot (1867). Hij kwam naar Knokke rond 1883.

Waar verbleven deze kunstenaars? Zij vestigden zich in de eerste hotelletjes in Knocke-Dorp, zoals bij Verneire, thans hotel Prins Boudewijn. Daar schilderden zij zelfs deuren en vensters.

Artan bezat een sterke persoonlijkheid. Hij verbleef enige tijd te Antwerpen en vertrok daarna naar de Belgische kust. Hij hield van de koele wind die over de zee gierde, het breken van de golven en de storm die een donkere gloed over het bruisende water deed ontstaan.

DARIO DE REGOYAS vestigde zich in België rond 1880. Hij was een leerling van Monet en Pissaro. Emile Verhaeren met wie hij een reis naar Spanje ondernam, noemde hem "hispano-flamand". Hij was namelijk een spanjaard.(1) De Regoyas is zelfs geschilderd geworden door Van Rysselberghe.(Museum Schone Kunsten Gent).

WILLY SCHLOBACH(1864-) vestigde zich ook in het schildersoord van toen. In het gemeentehuis hangt een uniek doek van deze schilder "De Oude Zeeweg" anno 1883. Menigmaal zaten Schlobach, Van Rysselberghe en de Regoyas te discussiëren in het toenmalig gemeentehuis "De Zwaan".

CAMILLE PISSARO (1830-1903) verbleef te Knokke omstreeks 1885. Men mag hem aanschouwen als de ontdekker van Cézanne en Gauguin, grote namen uit het impressionisme, samen met Van Gogh, de baanbrekers genoemd. Pissaro zette de oude kerk van Knokke op doek. Het bevindt zich thans te Parijs in Het Louvre.(2)

FELICIEN ROPS (1833-1896), een grote naam in de Belgische schilderkunst, vestigde zich te Knokke. Hij was namelijk beroemd om zijn fijn afgewerkte etsen, alsook om zijn prachtige landschappen. Hij mag bij de Idealisten zoals Sevens en Meunier gerekend worden, die het ontluikend realisme naar de zege leidden.

Laat ons besluiten dat wanneer u een doek bezit van één dezer schilders met beroemde namen, u een waardevol kunstwerk bezit dat van onschatbaar belang is voor de plaatselijke geschiedenis van onze prachtige streek.

Danny Lannoy

+++

Bibliografie:

- (1) Emile Buysse
- (2) Jean Parmentier
- (3) Histoire de la peinture en Belgique 1830-1930 Lambotte